

LEGĂTURILE DINTRE MEDICINA ROMÂNEASCĂ ȘI ȘCOALA MEDICALĂ GERMANĂ PÂNĂ ÎN ANUL 1914

Șef lucr. dr. *Andreea Fleancu*, conf.univ.dr.*Mihaela Idomir*;
Costin Bold; *Călin Fleancu*; șef lucr.dr. *Nicoleta Taus*
Universitatea „Transilvania” Brașov, Facultatea de Medicină

Abstract

The study refers to the echo of the German medical science made in the two Romanian Princedoms, marking out the publishing of the German medical findings in the Romanian medical news-papers.

Thus, these news-papers have published complete translations or abstracts of the specialty articles found in German publications, pieces of documents and monographers and also translations of some well-known German professors' lectures.

The most important news-papers that had interest in this domain were “The Romanian Doctor” – started in 1859, “The medical paper” (1862-1869), “Hospitals medical and surgical magazine”, “Medical Romania”. In these papers, articles were published not only from the celebrities of “the new Viennese medical school” like doctor Leopold Kugel but also Romanian doctors famous in Vienna such as professor Carl Ludwig Sigmund in Sighisoara.

It is marked out that both German and French medical schools had success in Romania, the Romanian doctors having an active demeanour regarding the controversies between them.

Romanian doctors specialized in Germany and Austria, as well as the students maintained a permanent scientific contact with the Romanian medicine, and more they started a students' organization – “The Society of Young Romanians in Berlin”. Names like Victor Babeș, Gheorghe Marinescu, Thoma Ionescu, Dimitrie Gerda, and Nicolae Kalinderu were well known in specialized organizations of Germany.

Keywords: Romanian-German relationship, medicine

Lunga dominație a Imperiului Habsburgic în Transilvania, orientarea filogermană a României de după Cuza și puternica dezvoltare a științelor în Germania și pe alte teritorii germanice au favorizat exodul oamenilor de știință români, în formare sau deja consacrați, către marile centre de știință din această parte de Europă.

Influențele s-au putut face simțite și prin intermediul populației săsești și șvabe trăitoare în Transilvania.

În 1859 au apărut primele periodice medicale românești în care se publicau traduceri integrale și mai ales rezumate ale lucrărilor de specialitate apărute în reviste germane, extrase din tratate și monografii, recenzii ale multor publicații de gen. Se publicau discuții pe diverse teme, discuții care analizau pozițiile adoptate în diferite țări.

În 1884 are loc la București Primul Congres al medicilor, farmaciștilor și veterinarilor din România. Acesta este primul reper în afirmarea științei medicale din România. Interesul pentru informațiile în știința medicală a fost evidențiat de numărul de traduceri din presa germană. Între 1862 și 1867 în revista „Monitorul medical” s-au publicat extrase din

„Wiener Medizinische Wochenschrift”, „Zeitschrift für Heilkunde”, „Wiener Allgemeine Medizinische Zeitung” (Viena), „Archiv für Pathologische Anatomie und Physiologie und für Klinische Medizin” din Berlin, „Jahrbuch der In – und Ausländischen Gesammten Medizin” din Leipzig, „Jahrbuch für Kinderheilkunde” din Berlin, „Medizinisch – chirurgische Rundschau” din Berlin.

S-a tradus cel puțin câte o lucrare a fiecărui reprezentant a „noii școli vieneze” ca: Joseph Skoda – internist, Ferdinand von Hebra – dermatolog, Ferdinand von Oppolzer – clinician, Carl Braun – ginecolog, Hermann von Zeissl – sifiligraf.

Doctorul vienez Leopold Kugel publică între anii 1863 și 1864, în limba română – probabil cu ajutorul elevului său Vasile Vlădescu - în 14 numere, lecții de oculistică pe care le predase la Școala Națională de Medicină din București.

Printre somitățile medicale ale vremii se numără și profesorul Carl Ludwig Sigmund din Viena, cunoscut sifiligraf și epidemiolog, originar din Sighisoara.

În 1853, călătorind de la Paris spre

București, însuși Carol Davilla face un popas la Viena pentru întrevederi cu confracții săi, pe teme medicale, care, așa cum recunoaște, „îi vor fi de mare folos” în practica din țară. Așadar o mulțime de medici români își făcuseră studii sau își luaseră specializările în centre universitare sau în spitale din Viena și mai apoi, păstrasera legăturile cu cercurile medicale.

Reproducerea unui număr mare de articole, tratate, scrieri științifice pe teme medicale se datorează și legăturilor personale ale redactorilor cu cercurile medicale vieneze sau germane – 4 dintre cei șase redactori ai publicației „Monitorul medical”: A. Wehnert, C. Tziegler, L. Fialla, I. Felix studiaseră în Germania iar ceilalți doi: M. Georganta, G. Polizu își luaseră doctoratul la Viena. Existența celor 2 școli – cea franceză și cea germană - în viața medicală românească, nu a putut decât să favorizeze desfășurarea activităților medicale din țară. Ambele școli erau apreciate iar concepțiile elaborate de cele două, comparate și cântărite. Astfel, în „Gazeta medico-chirurgicală”, apare un articol intitulat „Medicina expectantă” care opune medicina intervenționistă din Franța medicinei expectante „nihilismului terapeutic” al “noii școli vieneze”. Așadar, medicii români nu se mulțumeau cu rolul de spectatori ci se angajau creativ în procesul medical și cel de cercetare.

Rolul studenților care frecventau cursurile universităților din Germania a fost unul important. Studenții formaseră în Germania „Societatea tinerilor români din Berlin” și astfel își fac simțită prezența în viața medicală printr-o scrisoare trimisă „Gazetei medico-chirurgicale” prin care solicitau publicarea fragmentară a unei cărți a lui A. Diesterweg, elevul lui Virchow „Entwurf einer Cellularpathologie”.

În intervalul 1861 – 1891, potrivit investigațiilor doctorului Heinz Rohrich, erau înscriși la Universitatea din Munchen, 27 de studenți la medicină și farmacie. Ei constituiau liantul dintre lumea medicală occidentală și cea din țară.

Redactorul publicației „Gazeta medico-chirurgicală” mulțumea tinerilor studenți pentru implicarea lor în viața științifică medicală: „Prin publicarea articolului de mai jos ne facem o datorie de român și de publicist. Importanța subiectului ce ne trimite onorabili membri, arată cum acești juni știu a-și împlini datoria ce și-au impus.

Nu avem decât să-i felicităm și să urăm prosperitate acelei onorate societăți [studentești]”

Odată cu maturizarea medicinei românești iau amploare și publicațiile pe teme medicale care i-au ținut permanent la curent pe medicii români cu preocupările științifice ale colegilor lumea germană.

În revista „România medicală” din al cărui colectiv de redacție făcea parte celebrul Victor Babeș, se oferea un spațiu generos problemelor legate de bacteriologie. În intervalul 1893-1900, statistică extraselor din presa medicală de limba germană publicate în această gazetă se prezintă astfel: 1893- 1, 1894-14, 1895-45, 1896-64, 1897-39, 1898-44, 1899-60, 1900-19, în anii următori ele nedepășind 10, 20 de articole.

Materialele traduse în presa românească, din presa de limbă germană, în perioada 1884-1914, provine din 47 de periodice dintre care: 37 apăreau în Imperiul German, 2 în Elveția, restul în Viena. Printre titluri de publicații, amintim câteva cu un nume recunoscut: „Wiener Medizinische Wochenschrift”, „Berliner Klinische Wochenschrift”.

Un alt aspect al vieții medicale, foarte important, a fost participarea medicilor români la congrese și reuniuni științifice din Germania. Numele savanților români: Victor Babeș, Gheorghe Marinescu, Thoma Ionescu, Dimitrie Gerota, Nicolae Kalinderu, erau binecunoscute în cercurile de specialiști germani și prezența lor la diferite reuniuni medicale era salutăată cordial.

În publicațiile vremii, chirurgia și medicina internă au beneficiat de spațiul cel mai extins, apoi bolile infecțioase, bacteriologia, discipline care aveau în România ca reprezentanți, medici deja celebri. De un interes mai restrâns s-au bucurat domeniile ale medicinei ca: dermatologia, ginecologia, oftalmologia.

De remarcat este activitatea medicului pediatru Mihai Manicatide, care după absolvirea Facultății de Medicină din București, a petrecut în Germania câțiva ani la studii.

Medicina militară din perioada Războiului de Independență a fost influențată și de prezența pe tronul României a unui Hohenzollern. Astfel, profesorul Zaharia Petrescu, medic militar, care beneficia de un mare prestigiu, după câteva călătorii de studii în Germania, propune înființarea unui institut

militar de învățământ medical, după modelul german. Bunele raporturi din acea vreme, dintre cele 2 armate au căpătat expresie după ce o misiune de medici militari germani au acordat asistență soldaților români în cursul Războiului de Independență din 1877 - 1878. Conducătorul misiunii, medicul General Cammerer a publicat la înapoiere un raport amănunțit în care își exprima elogios părerile despre activitatea Serviciului sanitar militar român.

Toată această muncă laborioasă de traducere și publicare din periodicele germane a avut o contribuție esențială la progresul medicinei românești, chiar dacă, trebuie recunoscut că, ele nu izbuteau să ofere cititorilor o imagine completă a fenomenelor medicale. Important este ca această colaborare pe teme medicale să se poate face în orice epocă depășind orice granițe și dificultăți.

Bibliografie:

1. Brătescu G. – Tinerețea lui Carol Davila, București 1979, p.125

2. Marinescu M. G., Popescu-Sibiu I. – Prof. dr. Marinescu, Wisseushafliche Beziehungen zu demn deutschen biologen und histoneurologen, in verhandlungen des XX” Internationalen Kongresses fur Geschichte der Medizin Hildesheim, 1968, p 80-84
3. Petrescu Z. – Despre serviciul sanitar al armatei Imperiului German, București, 1875, pag. 71
4. Rohvich H., Brătescu G. – Despre românii care au studiat medicina și farmacia la universitatea “Ludwig-Maximilian” din Munchen în cea de-a doua jumătate a secolului al XIX-lea, în Revista medicală, XVIII (1972), p. 357-361
5. Spielmann I. – Victor Babeș und die deutsche Wissenschaft, in Verhandlungen des XX. Internationalen Kongresses fur Geschichte der Medizin Hildesheim, p. 74-79
6. Zahres K.– Trecut și viitor in Medicina, Studii și Note, sub redacția dr. G. Brătescu, Ed. Medicală, București, 1981